Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

40 (508)
2 жовтня
2014 р.

А по-моему, нация без своей собственной, ей только принадлежащей, характеризующей черты похожа просто на кисель, и самый безвкусный кисель.

Тарас ШЕВЧЕНКО

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

НЕ ПОКИНЬ НАС, ДУХ МАЙДАНУ

Кажуть, революції задумують мрійники, здійснюють романтики, а їхніми плодами користуються негідники. Справді, тільки мрійники могли рік тому думати про якийсь всенародний виступ, про революційний Майдан. Здавалося, диктатура «Сім'ї» і однієї партії могильною плитою накрила все суспільне буття. Але ні, з-під неї пробилось молоде потужне пагіння. До сонця, до світла, до свободи... І Майдан гідності таки повалив диктатора, розбудив суспільство, вивівши його на шлях творення нового життя. Та на ньому виявились і недруги, і завали, і вдосталь негідників, готових очолити процес або будь-що зашкодити йому.

І найпершим нашим недругом стала Росія, хоч, як на мене, вона була ним завжди і завдала й завдає Україні стільки лиха, як ніхто і нікому в світі. А завали... Їх стільки від колишньої влади і старої державної структури, що годі перелічити. А негідників – хоч гать гати. Згадаю лише три десятки нардепів від фракцій реґіоналів і комуністів, які нещодавно вояжували до Москви з чолобитною. Ні совісті, ні порядності, ні гідності... Більшість з них десятиліттями роздмухували полум'я сепаратизму і замість того, щоб покаятись, допомагати суспільству у відстоюванні територіальної цілісності й Незалежності вони їдуть у Кремль на раду, чим ще підсобити Путіну у його нищенні України. Небачене зрадництво і блюзнірство. А скільки їх ще сидить у владних кріслах, преться у парламент, з глибокодумним виглядом навчаючи спільноту, як жити й вирішувати проблеми, яких вони нагородили чималий віз.

І все ж є надія. Майдан пробудив українство, повернув його до своїх первнів, княжого державотворення, козацької звитяги, упівського геройства і самопожертви. І доречно тут згадати пролог Декалогу українського націоналіста: «Я, Дух одвічної стихії, що зберіг тебе від татарської потопи й поставив на грані двох світів творити нове життя». Чи не про дух Майдану і про нинішній час пророче сказано в ньому.

Так, ми стоїмо на грані двох світів. І це особливо відчуваємо нині. Так чи інакше маємо творити нове життя. Паростки цього вже є. Останній ленінопад показує, що ми, хай поволі, в муках, але рвемо пута, якими нас, здавалось навічно, пов'язали з комуністичним минулим, з Москвою. Пориваємо з системою, яка навіть після проголошення Незалежності керувала нами. Але рішуче маємо порвати й відкинути зі шляху свободи тих ортодоксів, для яких комуністичні боввани і далі залишаються ідейними ідолами. І це не лише мер Харкова Кернес чи лідер комуністів Симоненко. Благо, що почалася народна люстрація, через смітники, яка так чи інакше змусить нинішню владу здійснити люстрацію через закон. І тут важливий контроль Майдану, щоби цього сита не оминули не лише колишні владці, які пруться знову на насиджені теплі місця, а й нинішні. Бо ж бачимо, що знову, в обхід законів, правових і моральних, на посади, в кандидатські списки призначають і записують синів, кумів, сватів, близьких і далеких родичів... Не даймо цій раті всістися на народну шию.

Хай не покине нас Дух Майдану, дух українського воїнства, яке на сході героїчно й жертовно стоїть в обороні єдиної України. Лише він може допомогти утвердити українців як вільну гідну європейську спільноту. Без нього нас поглине комуно-азійська потопа.

Богдан ВІВЧАР

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

Відомий в краї громадський і політичний діяч, народний депутат I і II скликань ВРУ, Надзвичайний і Повноважний Посол України, депутат облради, голова обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка після роздумів та аналізу ситуації вирішив не балотуватися на виборах до парламенту по 86 ВО, хоч до цього його спонукали чимало лідерів і активістів громадських організацій, ґарантуючи широку підтримку. Про це та навколо виборчої ситуації і розмовляємо.

ПОЧУЙТЕ ДОБРУ ПОРАДУ

Б. В.: Степане Васильовичу, Україна – в процесі виборів до Верховної Ради. Що думаєте з цього приводу?

С. В.: Проведення дострокових виборів – правильне політичне рішення, іншого не дано. Сподіваюся, що нова Верховна Рада буде вищого якісного складу, перш за все, патріотичною, де будуть домінувати інтереси української, а не російської держави, особисті чи кланові інтереси. Шкода, що не вдалося ухвалити закон про пропорційну систему виборів з відкритими списками. Гадаю, що наступні вибори до Верховної Ради будуть вже за такою системою.

Б. В.: Яких депутатів, на ваш погляд, потрібно у Верховній Раді?

С. В.: Патріотично налаштованих найперше, тих, які не свої особисті інтереси, чи інтереси олігархічних груп, чи навіть партій, ставлять на перше місце, а загальнодержавні інтереси. Це – ключова вимога. На словах так будуть говорити всі чи майже всі кандидати. Але тим, які «засівають» округи грішми, послугами, пустими обіцянками хіба можна вірити? Вони ж захочуть повернути з «наваром» витрачені кошти і зробити власний бізнес на політиці. Таких допускати до влади не можна.

Б. В.: Ви один із тих, хто проголошував Незалежність України, утверджував її Конституцію, маєте великий досвід політичної, державної та дипломатичної роботи. Чому не йдете до Верховної Ради?

С. В.: Мене питали про це люди, спонукали, і я думав про це. Вважаю, що в результаті цих виборів у Верховній Раді мали б з'явитися нові обличчя, політики з зони АТО і Майдану, які внесуть нову якість в український парламент. Досвід вони з часом здобудуть. А свою відданість Україні вони довели, ризикуючи життям і здоров'ям на Майдані й на фронті. Пригадую, що ми в кінці 80-их років також ризикували багато чим, тому і думки не було про особисті інтереси, про те, що на цьому можна заробити. На жаль, останнє стало майже нормою для депутатів пізніших скликань.

Б. В.: До речі, здається, ви навіть квартири в Києві не отримали, коли були депутатом перших двох скликань?

С. В.: Так, не отримав. Бо йшов до Верховної Ради не за матеріальними благами і хотів це довести. Тепер не знаю, що і кому я цим довів. Тоді я виходив з того, що ми, члени Народної ради – опозиції до комуністичної більшості, ініціюючи державну Незалежність України, маємо довести свою відданість державі справами, а не отриманням матеріальних благ.

Б. В.: Пане Степане, ви сказали, що думали про можливість балотуватися у Верховну Раду. Напевно, у вас є думки щодо програми кандидата у депутати, якою, скажімо, і могла б бути програма кандидата у депутати, який не балотується. Принаймі, вона мала б бути щирою, бо вже не треба думати, щоб сподобатись виборцям. Враховуючи ваш досвід, гадаю, вона була б корисною для майбутніх депутатів. То що б ви могли сказати?..

С. В.: Насамперед пораджу бути уважним до проблем людей, потреб громад і суспільства та часових викликів. А таким насамперед є аґресія Росії.

Тому основним напрямом діяльності депутата, вважаю, є забезпечення територіальної цілісності та оборони країни, зосередження всіх ресурсів (людських, матеріальних, ідеологічних) для перемоги над окупантом. Цій справі має послужити створення в кожному населеному пункті України підрозділів територіальної оборони. Це є та робота, яку я розпочав майже півроку тому

(Чит. 2 стор.)

У НД «ПРОСВІТА»

ГАРТУЄМО ДУХ

Листя пожовтіле вітер розвіває
І тумани сиві стелить до землі...
Над карпатським краєм журавлі співають,
Над карпатським краєм плачуть журавлі.
Ярослав Дорошенко

Курличуть не тільки журавлі. Плачуть матері, дружини, кохані, діти і навіть чоловіки не стримують сліз. Плаче Україна... Мимоволі на думку спадають рядки з повстанської пісні: «Я тебе ростила, я тя берегла, а тепер могила тут буде твоя...»

То ще добре, як є могила. А скільки їх немає, і ніхто не знає, де тіло наших дітей, вбитих, закатованих, обпалених полум'ям нинішньої війни. Наскільки зменшилося наше населення, ніхто не може точно сказати. А молоді матері з розпачу, не дочекавшись своїх чоловіків додому живими, передчасно посивіли, замкнулися в собі й сумно споглядають на своїх дітей. Тривожимось: а що з нами буде далі?..

Поки що підтримуємо себе психологічно, піднімаємо дух наших людей.

Остання неділя вересня, як і кожного місяця, була відзначена у НД «Просвіта» вечором відпочинку «Кому за 40...» Щоразу збільшується кількість його учасників. Цього разу актова зала навіть не змогла вмістити всіх охочих. Щоразу переконуємося, що робимо добру справу. Для цього урізноманітнюємо програми. Отож, крім танців на всі смаки, програма передбачала екскурсію Музеєм народної шани Тараса Шевченка, яку провів заступник голови обласної «Просвіти» Петро Арсенич. До речі, його як ініціатора організації музею, а також дитячу поетесу Віру Багірову за збірку віршів, літературних розвідок, оповідок, пісень, п'єс про Т. Шевченка, голова обласної «Просвіти» С. Волковецький на вечорі нагородив ювілейною медаллю УВКР «200 років з дня народження Тараса Шевченка».

Поміж танцями кілька хвилин було виділено нашому просвітянину Миколі Кардащуку, який оглядово ознайомив зі своєю новою книжкою «Хто ми? Хто наші пращури? Звідки постала Україна?» Було приємно, як разом зі своєю бабусею, яка постійно відвідує наші заходи, на вечір прийшла й онучка Аня Стебнова і читала та співала патріотичні пісні.

Свої вірші, приурочені нинішнім подіям в Україні, та пісні виконував голова Асоціації діячів естрадного мистецтва України, заслужений діяч естрадного мистецтва України Нестор Мартинець. Його поезії Майдану незабаром вийдуть у нашому просвітянському видавництві. На вечорі був і заступник командира роти

(Чит. 2 стор.)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

ДМИТРОВІ ПАВЛИЧКУ – 85

Вельмишановний Дмитре Васильовичу!

Багатотисячна просвітянська громада Вашого рідного Прикарпаття сердечно вітає Вас зі славним ювілеєм. Для нас Ви були й залишаєтеся духовним лідером «Просвіти», яка носить ім'я великого Шевченка, гордістю нашого краю, живим класиком української літератури, прикладом служіння українському народові.

Добре пам'ятаємо, що національне відродження в нашому краї, як і по всій Україні, розпочалося з діяльності Товариства української мови ім. Т. Шевченка, яке Ви мали честь очолювати. Вибори до Верховної Ради колишнього Союзу в 1989 році, коли краяни висловили Вам цілковиту довіру на противагу комуністичній номенклатурі, стали могутнім поштовхом до національного відродження. Вашим голосом говорило не тільки Прикарпаття, але й вся Україна.

З гідністю Великого Українця Ви поставили свій непересічний талант поета, громадського і політичного діяча, дипломата на службу народу.

Ви – Наш по духу і крові.

Обнімаємо Вас щиро!

З роси і води! Многих, Господом благословенних, літ!

Від просвітян Івано-Франківщини
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
голова обласного об'єднання
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Допомога в зону АТО

Активісти ВПО «Коломия-центр» везуть у зону АТО для прикарпатських бійців нову партію допомоги – рації, маскувальні сітки, бензопили, білизну, продукти харчування та вітаміни. Про це на своїй сторінці у «Facebook» повідомив журналіст Євген Гапич. За його словами, тепер бійцям найбільше необхідні спальники, термобілизна, светри, теплі шкарпетки, бушлати, кітелі, теплі підкладки військові, ліки, цвяхи, металеві скоби, генератори, пічки-«буржуйки».

«Стіна» проти аґресора

У рамках реалізації проекту «Стіна» на кордоні з Росією розпочато роботи з будівництва інженерних споруд. На реалізацію проекту Уряд уже виділив 100 мільйонів гривень. Перший етап робіт заплановано завершити 30 вересня. Щоправда, у нас є кілька питань: настільки непроникною для ворога буде «стіна» і чи передбачений заслін розкрадання коштів при її спорудженні.

П'яту колону – до цюпи!

Головне слідче управління МВСУ відкрило кримінальне провадження за фактом участі народних депутатів України в засіданні Госдуми РФ за статтею про посягання на територіальну цілісність України. Про це на брифінгу заявив радник глави відомства Зорян Шкіряк. Провадження відкрито за ч. 2 ст. 110 Кримінального кодексу (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України представниками влади), що передбачає покарання – позбавлення волі на 5–10 років. Чи посадять?..

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

ПОЧУЙТЕ ДОБРУ ПОРАДУ

(Поч. на 1 стор.)

у формі створення громадської організації «Народне ополчення Прикарпаття». В області ми створили структуру з'єднання, яке включає чотири територіальні одиниці (округи, полки) з тим, щоб у кожному населеному пункті були зосереджені відповідні підрозділи територіальної оборони. «Народне ополчення Прикарпаття» входить в систему оборони області, підпорядковане Раді оборони, яка, в свою чергу, є складовою частиною системи оборони України. Та як голова оргкомітету, а тепер як голова Наглядової ради цієї організації переконався, що без державної підтримки на загальнонаціональному рівні із забезпеченням фінансування та інших владних ресурсів бажаного результату не осягнемо. Ресурс громадської організації явно недостатній для такого проекту.

Тому через Спілку офіцерів України та інші структури домоглися ухвалення відповідної постанови Уряду про створення структур територіальної оборони в кожній області. Потрібно максимально залучити громадськість до забезпечення громадського порядку, посилення охорони важливих об'єктів і постійного моніторингу ситуації в усіх реґіонах України, в т. ч. щодо виявлення ворожої аґентури. Адже в Україні йде війна.

По-друге, нагальним є запровадження надзвичайного (воєнного) стану в Україні. При цьому форми і зміст його можуть бути різні в різних реґіонах: ближче до зони антитерористичної операції надзвичайний стан має бути запроваджений цілковито, у віддалених областях – частково. Слід створити Ставку Верховного Командування з чітким підпорядкуванням, дисципліною і відповідальністю, сформувати чітку і дієву вертикаль на основі правового режиму воєнного стану. Водночас провести корінну реорганізацію Збройних сил України і, що особливо важливо, українських спецслужб.

Вважаю також необхідним:

- проведення люстрації – очищення всіх структур влади від людей, які не служать народові й державі;
- не допустити гальмування процесу євроінтеґрації під тиском Росії, що стало можливим з підписанням тристоронньої заяви (Україна–ЄС–Росія) в Брюсселі щодо відтермінування до кінця 2015 року дії торговельної частини Угоди про асоціацію України та ЄС;
- проведення демонополізації та деолігархізації економіки України, підтримка малого, середнього бізнесу та створення потужного середнього класу;
- забезпечення державної ідеології на основі історичних українських національних цінностей: історії, мови, культури, традицій у всіх сферах суспільного життя. Нищення української духовної спадщини повинно каратися законами. Спотворення української історії, зокрема в навчальних закладах, є недопустимим. Українська родина має бути дуже важливою частиною державної ідеології України;
- ухвалення на державному рівні загальноукраїнської програми «Просвіта: XXI століття», яку затвердила за моєю ініціативою Івано-Франківська обласна рада і передбачає державну підтримку створенню та діяльності осередків «Просвіти» – найдавнішої української громадської патріотичної організації в кожному населеному пункті, трудових, і, що особливо важливо, навчальних колективах. Адже «Просвіта» несе національні цінності, українську державну ідеологію, що вкрай потрібно сьогодні для консолідації суспільства;
- об'єднання всіх українських Церков в одну Помісну Українську Церкву на основі Київської християнської традиції.

Як людина зі значним досвідом дипломатичної діяльності скажу, що треба добиватися змін в системі МЗС, в його кадровій політиці, пріоритетів зовнішньої політики, в т. ч. реґіонального лідерства України (активізація ГУАМ), пошук інших форматів, які б відповідали новим міжнародним реаліям та національним інтересам України.

Б. В.: Це, так би мовити, порада кандидатам, а що б ви порадили виборцям?

С. В.: Насамперед – відповідальності. Вже не говорю про відмову від гречки і непідкупність. А насамперед про підтримку того кандидата, який справді вже виявив свою громадянську позицію і який чинить і чинитиме по правді. Бо у тому, що пролилась кров на Майдані і що діється в зоні АТО, є вина і виборців, тих шести чи семи відсотків прикарпатців, які за юдин гріш голосували за Януковича, а пізніше – за Партію реґіонів, а деякі – і за комуністів. Той гріх нині доводиться змивати кров'ю. Не вчинімо більше такого.

Б. В.: Дякую.

Записав ***Богдан ВІВЧАР***

ТАК ДУМАЮ

ЧОМУ ПУТІН ПРОГРАЄ

Путін програє свою війну зі світом. Чому?

Бо він не має переможної ідеології.

А «рускій мір»? Хіба це не ідеологія?

Це ідеологія націонал-соціалізму Гітлера. Цю ідеологію світ переміг 69 років тому. Це ідеологія живих трупів. Чи ж можна уявити, щоб переможена світом ідеологія воскресла?

Але ж її пропаґує не Путін, а Церква: Російська Православна Церква! У Гітлера Церква не пропаґувала націонал-соціалізму.

Ваша правда. Гітлер не мав влади над Церквою, як має Москва. У Московській імперії процвітає цезаропапізм, коли Церкву підпорядковано цивільній владі. І Церква пропаґує те, що бажає цивільна влада. Цей винахід імперії зла замилює очі світові: світ не усвідомлює пропаґанди націонал-соціалізму та расизму в Росії.

Раз так, то світ може й програти!

Навряд, бо попри пропаґанду расизму, Путін воює з цінностями XXI століття, з цінностями, засвоєними світом у ході історії.

Наприклад?

Путін воює з чесністю, справедливістю, правдою.

Путін воює з добротою, доброзичливістю, з людською дружбою і взаєморозумінням.

Путін воює з людолюбством, з любов'ю і зокрема з материнською любов'ю та материнством.

Путін воює з чемністю, ввічливістю, взаємоповагою між людьми.

Путін воює із шляхетністю і шляхетними почуттями в людині.

Путін воює з людською культурою XXI століття, відображеною у демократичних взаєминах між людьми та демократичних порядках.

Іншими словами, Путін воює з цивілізацією, якої досягло людство за тисячоліття свого існування, цивілізацією, схваленою природою і надприродними силами.

Чи ж допустять ці сили перемогу націонал-соціалізму?

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

У НД «ПРОСВІТА»

ГАРТУЄМО ДУХ

(Поч. на 1 стор.)

з виховної роботи, старший лейтенант Валерій Ковальчук, який через два дні мав їхати в зону АТО у складі військової частини 12/41. Він теж виступив і прочитав свої вірші. Присутні зі сльозами в очах стоячи оплесками всім гуртом проводжали його, бажали повернутися живим і неушкодженим, вірно захищати рідну Україну. А керівник Клубу обдарованих дітей ОНД «Просвіта» Руслана Денега співала стрілецьку пісню «Розпрощався стрілець». Цей епізод був дуже зворушливий. Його підсилили дівчата з вокального ансамблю «Смерічка» Центрального Народного дому, Мар'яна Королюк та учасники народної чоловічої хорової капели «Червона калина», виконавши патріотичні пісні.

Світлу пречисту, єдину –
Пір'ячко з крилець весни,
Боже, врятуй Україну,
Господи, – сохрани!

Михайлина БОДНАР, *завідувач культурно-масової роботи обласної «Просвіти»*

ПАМ'ЯТЬ

25 РОКІВ ТОМУ ПОЧАЛИСЯ РОЗКОПКИ В ДЕМ'ЯНОВОМУ ЛАЗІ

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

20 вересня, в переддень 25-річчя початку розкопок в урочищі Дем'янів лаз, пройшла Хресна дорога за участі мешканців мікрорайону «Пасічна», яку провели священики УГКЦ – отець Ігор Онищук і старший ієромонах монастиря Святої Трійці в Дем'яновому лазі отець Антоній. А 21 вересня в каплиці-дзвіниці відбулось урочисте Богослужіння до свята Різдва Пресвятої Богородиці й панахида за жертвами московського комуністично-імперського режиму, знищеними тут більш ніж 70 років тому.

Перед присутніми виступив член Правління ІФ ОО «Меморіал ім. В. Стуса» Юліан Куйбіда, який розповів про події, що відбувалися тут 25 років тому. Тоді до членів осередку «Меморіалу» прийшов старший слідчий прокуратури Івано-Франківської області Микола Данилів і сказав Романові Круцику, що йому вдалося роздобути бульдозер, і треба негайно розпочати розкопки. На сумніви декого з членів «Меморіалу», чи варто копати у велике релігійне свято, слідчий відповів, що Матір Божа повинна допомогти їм у такій праведній справі, та й відтягування розкопок може дати привід владі скасувати дозвіл на це.

І почались пошуки: екскаватор рив яму за ямою, а результату не було. Влада зробила все, щоб приховати сліди злочинів НКВД. Були викорчувані дерева, засипані джерела, проведена меліорація і місцевим мешканцям, які були очевидцями тих подій і дали письмові свідчення, необхідні для відкриття кримінальної справи за фактом «масових розстрілів радянських громадян у Станіславській тюрмі», важко було через півстоліття точно вказати місцезнаходження ям із людськими останками. Минали година за годиною, насувалися сутінки. Була п'ята вечора. Богдан Вінтоняк, один зі свідків трагедії, бо його хата була найближче до місця розстрілів, вказавши на одне місце, сказав: «Копайте тут». Ківш екскаватора разом із ґрунтом підняв і рештки одягу. Тоді в яму першим стрибнув Роман Круцик і без страху занурив руку в желеподібну масу й витягнув першу людську кістку. Місце страшного злочину катів з НКВД було знайдено в той перший день розкопок, які тривали майже місяць і завершились масовим перепохованням 524 останків людей і панахидою, яку 29 жовтня 1989 року відслужили священики УГКЦ за участі близько півмільйона людей. Прикро, але тепер, через чверть століття, сюди за покликом совісті, а не з примусу, прийшло три десятки городян.

На відзначення 25-ліття розкопок завітав і коломиянин Іван Іванович Соловко з сином Дмитром. В родині його діда Михайла Федоровича і бабці Параски Іванівни, яка очолювала місцевий осередок «Союзу українок» було троє синів: Федір (1920 р. н.), Михайло (1924 р. н.) і наймолодший – Іван. Мешкала сім'я в с. Чортовець Городенківського району. Родина була заможною, мала власну бібліотеку, передплачувала декілька українських періодичних видань, зокрема львівський «Урожай». Старший син Федір, навчаючись у Коломийській гімназії, вступає до молодіжної ОУН, активно займається плаванням і футболом. За ним іде й середущий – Михайло. Восени 1939 року, після приходу окупаційної комуністичної влади, один з місцевих прихвоснів доніс про націоналістичні настрої родини. Енкаведисти вчинили обшук, щоб знайти зброю і заборонену літературу. Та знайшли тільки брошури господарського змісту, але надалі стежили за членами родини.

17 січня 1941 року чекісти заарештували Федора і відвезли до Обертина, звинувативши за ст. 54 п. 2 КК УССР за участь в «контрреволюційній повстанській організації ОУН». Михайло разом із друзями намагався звільнити брата і його побратимів з відділку НКВД. При цьому вбили одного енкаведиста. Михайла спіймали й ув'язнили на 10 років, як і брата, якого 14 лютого 1941 року Станіславський обласний суд засудив до 10 років ув'язнення і 5 років поразки в правах. Подальша доля Федора достеменно невідома, але, можливо, він спочиває в одній із могил Дем'янового лазу. Михайлові ж вдалося вийти на волю, відбувши покарання.

Молодшого брата Івана, батька мого співрозмовника Івана Івановича Соловка, в серпні 1944 року забрали до Червоної армії, де він прослужив більше шести років. Після закінчення радянсько-німецької війни служив у військах із супроводу вантажів. Одного разу службова дорога привела його до табору, де відбував термін брат Михайло. Начальник табору гостинно приймав у себе вдома вояків, що привезли на «зону» продукти харчування та інші необхідні речі. Там Іван побачив вишиті українські рушники й дуже здивувався. Дружина енкаведиста, побачивши його реакцію, розповіла, що вона з України. Іван, пославшись на те, що брата засудили через непорозуміння, попросив її про зустріч. І вона допомогла братам обійняти один одного вперше за кілька років.

Таку історію почув я від племінника, знищеного енкаведистами юного галичанина Федора з трагічно-символічним прізвищем Соловко, як нагадування нам про тисячі знищених українців на півночі Росії, в далекому Сибіру і тут на нашій Богом даній землі.

Пам'ятаймо про них і частіше приходім помолитися до могил наших попередників у Дем'яновому лазі, на Меморіальному цвинтарі Івано-Франківська… Сподіваюсь, що 18 жовтня до меморіалу жертвам комуністичного терору приїдуть уже тисячі людей з усіх районів нашої області.

Вічна слава і пам'ять полеглим у боротьбі з московсько-комуністичним режимом! Герої не вмирають!

Михайло ФРЕЇК, *завідувач МК «Дем'янів Лаз»*

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

СЬОГОДНІ ВОРОГ ТОЙ САМИЙ

Українці діаспори відзначають День пам'яті жертв голодомору, щоб світ знав про Голготу України.

Минулої неділі у парафії св. Андрія, що в місті Блумінгдейл, штат Іллінойс, США, де парохом є отець Віктор Полярний, відбулася панахида і мітинґ на відзначення річниці геноциду українського народу – голодомору 1932–1933 років. Парафія церкви, за традицією, запрошує на «голодний» обід у такий день і на культурну програму, а також – просить внести помірні кошти на діяльність Фундації голодомору.

Пам'ять жертв голодомору вшанували архієпископ Чернігівський і Ніжинський Високопреосвященний владика Євстратій, Генеральний Консул Андрій Праведник, отець Мирон Панчук, Марія Коркоч-Ґоршко та інші. Свою шану загиблим засвідчив і кандидат на посаду губернатора штату Іллінойс Брюс Раунер. У дійстві взяв участь і хор ім. Павлушкова під керівництвом Володимира Поповича.

Під час церемонії багаторічному керівникові фундації Миколі Міщенку за плідну працю вручили грамоту. А доповідач, медик Леся Лесик прочитала присутнім доповідь про стан людини, яка голодує, і про те, як змінюється її світосприйняття після довгих днів голодування.

Масовий голод, спричинений цілеспрямованими діями більшовиків у 1932–1933 роках, призвів до багатомільйонних жертв, здебільшого, серед селян. У пастку голоду потрапили мешканці Української ССР та Кубані, на території якої мешкали, здебільшого, етнічні українці. За різними оцінками, внаслідок навмисного винищення українців через голодомор загинули близько 4,5 млн. осіб (а може, й 10 – ред.).

На землі, де жили винищені голодом люди, тоталітарний режим заселив переселенців – людей без роду і племені… Наслідки того переселення пожинаємо дотепер…

Українському народові за всю його багатовікову історію судилося пережити чимало тяжких випробувань, утисків і поневірянь.

Голодомор 1932–1933 років був найстрашнішим моментом нашої історії.

Хай це страшне випробування стане фактором, який цементуватиме нашу націю, об'єднуватиме нас для однієї мети – захистити наших жінок і дітей, не дозволити нікому більше знущатися над нами.

«Будьмо собою», як колись закликав нас до цього каторжник та ісповідник віри Христової Патріарх Йосиф Сліпий. Нас часто ділять різні «канони» – релігійні, політичні, і, як наслідок, – ми розпорошуємося, роз'єднуємося.

Роз'єднуй і пануй – цей принцип використовувався тиранами у всі часи. І особливо актуальний він зараз – коли українцям всього світу необхідно об'єднатися на захист своєї Батьківщини.

Нам потрібно усвідомити, що різні «канони» придумані людьми для того, щоб контролювати суспільство. А потрібно «бути собою» насамперед – і тоді ніхто не зможе нас роз'єднати.

Матиме верховенство наш «канон», суть якого полягає у тому, щоб працювати в інтересах свого народу – в релігійній, політичній, суспільній та культурній царинах. От тоді ми «будемо собою», будемо шанувати одне одного, а відтак і інші народи нас поважатимуть.

Сьогодні страшний ворог – той самий, котрий століттями намагався знищити нашу націю, – знову береться за свої страшні справи. На сході України знову гинуть люди, знову голодують діти, знову ллється кров. Ми повинні об'єднатися – і захистити Україну, зробити все для того, щоб більше ніхто і ніколи не знущався над нашим народом. Якщо не ми – то хто?..

Автор світлини – Катерина МІЩЕНКО-МИЦИК

ДУХОВНЕ

Сьогодні нам всім, українцям, необхідно навернутися під непереможний покров Божої Правди. І тільки тоді ми вистоїмо й переможемо всіх ворогів. Хто в Божій Правді – за того і Бог. А хто проти Бога?

БОЖА ПРАВДА ПЕРЕМОЖЕ

Та необхідно бути в ній, стати її сопричасником і свідчити її на кожному кроці у своєму житті, щоб бути під її захистом, а отже, – переможцем.

Запитаймо кожен себе самого, чи є ми у цій правді? Як запевняє цар Давид: «Хто живе під покровом Всевишнього, той у Всесильного тіні пробуває…», і його «Господь захистить від всяких ворогів видимих і невидимих…»

А чи є під захистом цієї непереможної сили наш народ і наша держава? Так, це важко запевнити. На превеликий жаль, скоріше за все, ні. І ніхто нам у цьому не винен, а тільки ми самі. Наприклад, від першого дня нашої Революції гідності, яку я називаю революцією бідності (тобто бідних проти багатих), і особливо від часу АТО, де гинуть люди, жоден єпископ чи глава наших традиційних Церков (УПЦ МП, УПЦ КП, УАПЦ, УГКЦ) не закликав своїх вірних, як це бувало в біблійні часи (зокрема, згадаймо про порятунок міста Ніневії), а також історії християнських народів, і не визначив конкретні дні всьому народу накласти на себе строгий піст з молитвою – і переможний результат був би обов'язково. Так, звучать заклики до молитви і навіть від глав Церков, які називають молитву найважливішим служінням. Але це не зовсім так. Святий апостол Яків говорить, що «віра без діл мертва». Молитва є лише одним із багатьох чинників віри. Тому правильно стверджувати, що молитва, піст, віра і надія без жертовної любові, тобто добрих діл, – даремні й мертві. Тому необхідно постійно закликати, щоби вірні після молитви вдома й відправи у храмі завжди свідчили віру побожним життям.

До речі, також дуже шкода, що за всі роки нашої Незалежності і, зокрема, в 90-ті роки минулого століття, коли Церква (-и) в особі своїх єпископів мала до себе найбільшу довіру, а отже, – вплив на все суспільство і владу, особливо в нас, на Західній Україні, зовсім не використала цієї чудової нагоди. Я не чув, щоб бодай один єпископ у храмах, через ЗМІ або на відкритих зустрічах з місцевими можновладцями, підприємцями, викладачами, лікарями і т. ін. закликали їх бути чесними, справедливими, милосердними, співчутливими до злидарів – маленьких українців. Якраз тоді засіялася жахлива корупція, яка, можна сказати, зруйнувала нашу державність. Чи не через це мільйони наших братів і сестер виїхали на заробітки у світи? Чи не тому розпалося у нас багато сімей і тисячі дітей стали сиротами з поламаними долями? Чому ж наші владики не згадували, що «покривдження вдів і сиріт, як і затримання найманої, добре заслуженої плати», як про це застерігається чи не в кожному молитовнику, є гріхами, що кличуть до неба за помстою.

І тоді, й ще сьогодні є велика потреба нагадати нашим любим рятівникам-лікарям про милосердя до бідних хворих. На цю тему можна почути багато жахливих і трагічних історій. Чи наші лікарі всі невіруючі й не знають про відповідальність перед Богом за свої, іноді непомірні, побори з бідних хворих і навіть трагічні випадки через відсутність грошей і кваліфікованої медичної допомоги? А якби про це все негативне та й все інше постійно нагадували наші вищі духовні отці, то, без сумніву, сьогодні ми не мали б того катастрофічного становища, в якому опинилися.

До слова, на сході йде війна, ми хоронимо полеглих героїв, а спільнота ніби цього не помічає. Всюди – веселощі, забави, гульбища… Правду сказати, і наші церковні ЗМІ, програми й передачі надміру переповнені піснями й темами, далекими від нашої катастрофічної дійсності, нема закликів до чесності, справедливості, дружелюбності й взаємної жертовної любові між нами, українцями. На жаль, і наші храми не переповнені вірянами, які усвідомлюють критичний момент нашої історії і вирішальну важливість Божої допомоги… Чому в такій біді ще не об'єднуємося?

Нещодавно лише один (!) митрополит Черкаський Софроній (УПЦ МП) відкрито заявив, що заради об'єднання в одну помісну Церкву він поступиться своєю кафедрою (тобто м'яким і високим кріслом з усіма вигодами). «Але як бути іншим 70-ом єпископам УПЦ МП і 30-ом УПЦ КП? Хто і кому має поступитися?». Порада дуже проста. Оскільки всі владики є монахами, отже, вони заради царства небесного зреклися всяких земних благ, привілеїв і перших місць, бо, згідно науки Спасителя, є слугами й рабами всіх вірних. В духовному житті вони мають бути взірцем чесності, правдивості, справедливості еталоном і прикладом для наслідування у вірі, надії, молитві, скромності, простоті, вбогості, щирості, доброті, пості, й мають змагати бути останніми ТУТ – на землі, щоби бути першими ТАМ – в небі.

До речі, часто можна почути пояснення, що об'єднання в одну Церкву можливе тільки на основі церковних канонів. А як тоді бути з євангельським каноном любові, який дав і до якого закликав сам Господь? Адже він набагато вищий і важливіший від усіх Церковних канонів, уставів і приписів. Тільки цей канон визначає, чи належимо ми Христові. Тому ні належність до конкретної Церкви, ні жодні зовнішні ознаки не свідчать, що ми Христові, а тільки любов. Вона і є основою єднання, про що і молився Ісус: «Щоб усі були – одно» і «По тому пізнають вас, що ви мої учні, коли матимете любов між собою».

А ми…

Можливо, нехай задумаються наші пастирі й візьмуть для себе приклад одного священика на Івано-Франківщині, який має дві парафії: одна належить до УПЦ КП, а інша – до УАПЦ. Йому ніщо не заважає одночасно належати до двох Церков, бо «Бог – один», – пояснює він. А чому? Я глибоко переконаний, що ці слова Спасителя кожен з нас мав би повторювати повсякчас. Це спонукало б бути чесними, справедливими, дружелюбними, тобто – дійсно бути учнями Ісуса. Це бачили б вірні і, в свою чергу, намагались би також жити між собою, як брати і сестри, переживати і вболівати один за одного як члени однієї родини.

Якщо так, то ми з Богом – і спасенні!

Тільки з Божою правдою спасемось ми, наш народ і наша держава.

Михайло МЕЛЬНИК,
протоієрей, с. Старі Кривотули Тисменицького району

5 ЖОВТНЯ – ДЕНЬ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ, ДЕНЬ ВЧИТЕЛЯ

ІМЕНЕМ ЙОГО

Школа привертає увагу своїм значенням у загальному освітньому просторі. Вона не може не залишати в цьому просторі відгомону – від спогадів про вчителів, інтересів учнів і їхньої пізніше самореалізації, до її осмислення з наголошуванням вищих людських цінностей.

Певний відгомін із життя школи з'являється вже від часу її заснування. Відтоді її значення постійно зростає і стосується осмислення того, за Шевченком, «шляху широкого», яким визначено долю кожного, хто у ній навчався. На досвіді школи ґрунтується свідомість покоління і народу, його самобутність, відроджена пам'ять і віра – й усе це, посилене часом і звичаями, складає основу нашого сьогодення.

В Уторопах на Косівщині є школа, яка це все демонструє і по-своєму примножує, особливо від того її етапу, коли був створений ще понад півстоліття тому шкільний ансамбль «Смерічка», позначений не одним поколінням його учасників. Суть «Смерічки» (яку поза шкільною навчальною програмою годі уявити і яка охоплює набагато більше, ніж у тій програмі) є не так показом традицій і представленням «гуцулів», їхніх танців, музики тощо, як презентацією цілого світу Людини, що народилася на цій землі. Поєднання таких речей робить школу привабливою, і взагалі успішною у широкому розумінні слова – а водночас набагато кращою для адекватного її сприйняття. Саме тому ця школа так добре бачиться у найширшому контексті, а саме тому вона славиться своїми випускниками. До речі, серед них – геніальний український поет Тарас Мельничук. (Промовистим, одначе, є те, що його непутяще життя, як воно склалося з певних причин, а через нього і він сам не дістає у селі схвалення в етнічному вимірі – воно і тепер залишається там неприйнятним, – попри те, що у селі він став досить таки знаним, зокрема після присвоєння йому Національної премії ім. Т. Г. Шевченка).

У плані освітнього розвитку села і передусім самої школи чи не найхарактерніший етап пов'язаний з іменем незабутнього Ярослава Васильовича Грабовецького. Коли хто-небудь тут говорить про своє самоствердження через школу, набування людської гідності через навчання у ній, його ім'я не може не фігурувати, бо навіть ті випускники, які через десятиліття повертаються до рідного шкільного порогу, переходять до підкреслено впливової ролі та ваги цієї великої Людини й Учителя. Це наголошування вивищує якраз той період становлення школи, про який завше пам'ятатимуть і за яким установилися параметри її бачення в майбутньому.

Як підтверджують доволі часті спогади про Я. В. Грабовецького, його досвід роботи у ній є найпомітніший і однозначно неповторний; він відкрив можливість не лише нового життя школи, але й ефективних підходів у навчанні й вихованні учнів.

Ярослав Васильович був відомий як учитель у всеукраїнському масштабі, і, разом з тим, як учитель він є у кожному з його учнів. Він особливо знаний серед своїх земляків в Уторопах – і тому, що тут було зосереджено стільки його енергії і праці на посаді директора школи, і тому, що його досвід роботи у ній встановив нову її перспективу у формуванні наступних поколінь. Особлива роль і місце його в історії школи – і зокрема також довга історія її учнівського, відомого на всю Україну і далеко за кордоном, ансамблю «Смерічка», що його він заснував і багато років очолював – спонукають нас усіх не лише добрим словом згадувати про заслуги Ярослава Васильовича, а назавжди бути під тими враженнями, якими ми його згадуємо й оцінюємо.

Ідея іменувати школу на честь Ярослава Грабовецького належить багатьом його односельцям, що виступають із такою ініціативою. Ми радо підтримуємо її і в цьому розраховуємо на підтримку місцевої влади і всієї громади.

Святослав КУТ

ЩОБ РОСЛИ ПАТРІОТАМИ

З болем у душі і перейманням трагедією сьогодення відбувся урок Мужності у ВПУ № 21 м. Івано-Франківська.

Нероздільним на нинішній день є виховний процес і життя та доля держави, міста, села. Лише вміння поєднати державне і особисте допомагає викладачам училища виховувати патріота, якому в цей складний час сили й мужності для перемоги замало, потрібна організованість і віра.

Презентація фільму про Героїв Небесної сотні, а саме – уроджениць Прикарпаття, зачепила серця присутніх. Щирі слова голови Івано-Франківської обласної організації НСЖУ Вікторії Плахти, директора школи журналістики, кандидата філологічних наук, старшого викладача кафедри журналістики ПНУ ім. В. Стефаника Наталії Дімніч, методиста ДЗ НМК ПТО, члена Правління Івано-Франківського міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка Ярослави Скиби до глибини душі зворушили учасників уроку мужності.

Виконувач обов'язків директора училища Михайло Баб'як акцентував увагу на тому, що всі ми своєю працею та успіхами у навчанні маємо усвідомлювати, наскільки наші знання й уміння в цей нелегкий час потрібні державі. Добрі результати нашої спільної справи стануть пошаною, світлою пам'яттю про тих, хто оберігає мирне небо над нами – справжніх патріотів України, які віддають свої життя – найцінніший скарб – за свою Вітчизну.

«Слава Україні!» – «Героям слава!»… Тужлива пісня «Плине кача…» у виконанні учнів училища – все це щемом пронизувало серця учасників. Хвилиною мовчання, покладанням сплетеного руками учнів вінка з живих квітів, до могили герою Небесної сотні Романові Гурику, відданням шани бійцям за Україну вирізнявся цей урок з-поміж попередніх.

Вдалий патріотичний музичний супровід, який підібрала художній керівник, просвітянка Ольга Терешкун, запалив наснагу до праці й навчання учнівської молоді.

Анна КОЛОБАНЬКО,
заступник директора з виховної роботи ВПУ № 21, просвітянка

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

СТЕРЕЖИСЬ, ВОЛОНТЕРЕ!

Волонтери з Коломийської «Народної самооборони» сім разів їздили на схід у зону АТО, щоб передати зібрані продукти харчування та інші речі, необхідні українським військовим. Були в Амвросіївці, Новій Амвросіївці, Маріуполі, Дебальцевому…

Остання поїздка виявилася найризикованішою. У Дебальцевому самооборонівців сепаратисти розстрілювали двічі. Коломиян, які поверталися зі згаданого міста додому, на блокпосту сепаратисти почали неочікувано обстрілювати. Віддалившись від ворога на достатню відстань, волонтери побачили підірваний міст, на якому виднівся маленький синьо-жовтий прапор. Вони вирішили прив'язати його до поруччя. Щойно це зробили, їх знову обстріляли з гранатомета. Тому довелося їм чимскоріш покидати зону АТО.

Проте більше вразило інше. Тамтешні жителі повідомили коломиянам, що сепаратисти оголосили грошову винагороду за кожного затриманого з прикарпатських волонтерів.

– Наші вороги розуміють, що якби не допомога коломиян та й загалом галичан, то наші військові фактично нічим би не були забезпечені, – говорить керівник штабу «Народної самооборони» Ігор Ніньовський. – Тому, напевно, вирішили знищити тих, хто підтримує армію, тобто людей, які привозять речі й продукти харчування. Як нам повідомили, за одного живого затриманого коломийського волонтера нагорода – близько десяти тисяч доларів, за мертвого – тисяча. Ми вже розуміємо, що там, на сході, проти нас воюють бандити, які заробляють на людських життях.

Втім, за його словами, попри це вони і надалі їздитимуть на схід, привозячи допомогу нашим військовим.

ДО ПЕРВНІВ

СЕЛО – КРІЗЬ ПРИЗМУ СТОЛІТЬ

Три уродженці села Котиківка (передмістя Городенки) – Іван Романюк, Мирослав Кіндрачук та Іван Миронюк подарували своїм землякам та небайдужим до історії свого краю, своєї малої Батьківщини чудове і майже краєзнавчо-детективне дослідження історії покутського села Котиківка, яке свого часу носило назву Котелківка. І саме дослідження походження цих назв дає книзі «Котиківка. Від Трипілля до наших днів» детективності, як і дошукування своїх первнів аж у Трипіллі, де леґенди переплітаються з безліччю документально-метричного матеріалу, що затягує читача у вир давньої і зовсім недавньої історії.

Хоч назва села мінялася, а за радянських часів воно навіть було зникло з мапи, оскільки його «влили» в склад райцентру, та з постанням Незалежності воно знову усамостійнилось і має свою сільраду. Цікавими є розділи розвідок про часи зародження і діяльності «Просвіти». А це – десятиліття буяння громадсько-культурного життя у цьому хай і маленькому, але значущому куточку української землі. За змогою «Галицька Просвіта» подасть ці розвідки ширшому загалу.

А ще є в книжці дослідження часу визвольних змагань ОУН–УПА. І, що приємно, навіть через долю одного з авторів Івана Романюка. Зрозуміло, що покутське село – це земля і люди, які на ній господарювали споконвіків. Всього зазнали вони. І безземелля, і першої (1939–1941), і другої післявоєнної колективізації та розкуркулення, переслідувань і визнання їх справжніми господарями. А воно дало краю і Україні стільки талановитих в усіх сферах, працелюбних хліборобів, освітян, учених, священиків, діячів культурно-мистецької ниви, що подивує і відоміші села й містечка.

Подано в книзі меморіальні списки полеглих у війні, в національно-визвольній борні, знищених у катівнях НКВД та у сибірських сталінських таборах. А ще – безліч світлин. До того ж, податованих та конкретно олюднених навіть у світлинах хорів, зібрань січових, лугівських, просвітянських та інших товариств. І тому книжка читається з цікавістю навіть людьми, далекими від Котиківки. А вже котиківчани, гадаю, нею не натішаться. А ще – своїм селом на нашій Україні.

Богдан ВІВЧАР

НАРОДІМ УКРАЇНІ СИНІВ!

ЗВЕРНЕННЯ ДО МОЛОДИХ МАТЕРІВ

Плаче Україна. Плачуть матері, дружини, сестри, кохані, діти, навіть чоловіки не стримують сліз. Спочатку ми рахували: вбито одного, трьох, п'ять, десять... а далі вже збилися з ліку. Вже йде на тисячі. Нас, українців, стає все менше. То чим можемо зарадити? Молимось до Всевишнього за настання миру в Україні. Кожна з нас робить, що може, для армії: вишиває, співає, малює, плете шкарпетки, робить маскувальні сітки, готує теплі речі, продукти, допомагає копати картоплю тим, чий чоловік на війні, сушить фрукти на компоти. Але цього замало. Звертаємось до вас подбати про демографічну ситуацію в Україні. Поза своїм сімейним планом народити й виховати синів на місце тих, які віддали своє життя за незалежну Україну у важкій борні з російським аґресором.

Впевнені – війна закінчиться, перемога буде за нами. Тож виконуймо свій материнський обов'язок, пам'ятаймо, читаймо, живім за наших героїв, доколисаймо ненароджених, народім для України вірних синів.

Михайлина БОДНАР,
голова обласної організації «Жіноча громада»

НАВІЯНЕ

СУМНА ДУЧИМІНСЬКА

Навіть якщо просто довго-довго жити, то це сумно. Літа і хвороби пригнічують.

А 105 літ у тому надто сумному, надто принизливо жорстокому світі XX віку – це вже життєвий і трудовий подвиг.

Плита літ, списана ієроглі-фами війни, концтаборів, приниження і переслідувань диявольської системи, дуже важка для немічних жіночих рамен. І якби не свічка слова, благословенного Богом, то життя в тій темряві, напевно, не було б можливим. Але вона була покликана долею до слова. До багатьох слів, якими засівала безмежні грядки літератури, дуже часто не збираючи врожай. Не було на те погоди в темному царстві червоного сатани. Вибрала дорогу Христа – дорогу вчителя, нехай і в скромнішому вимірі цього покликання і служіння дитині, готовій вчитися і брати науку до голови і серця.

Вчительська доля – це циганська планида мандрувати від села до села: Залози, Лисовичі, Задеравичі, Тяпче, Ценява. Вона з того ряду вчительок-письменниць, поетес, що і Уляна Кравченко, Марійка Підгірянка. Вчительство, письменництво, просвітництво – три кити, на яких трималася земна твердь їхнього життя. Коли вони відійшли, їхню естафету протягла у новий час Ольга Дучимінська.

На які плечі вона опиралася у своїй звитязі, своєму служінню Україні, якої не було на мапі, але яка ніколи не покидала її серце, її любов? Це були плечі Івана Франка, Ольги Кобилянської, Наталії Кобринської, Віри Лебедевої, Ольги Рошкевич, Ірини Вільде. Їхнє сонячне коло давало їй світло життя, і вона жодного разу не випала з цього життєдайного ланцюга, закільцьованого на любов до людей.

Вона сумна. Такий для себе бачу портрет цієї вольової, сильної, мужньої, талановитої жінки, як саме XX століття. Не відкидаю деяких і його радостей.

Вона сумна, як Христос із її твору. А Ісус сумний, бо розпад людських душ, гріховність світу, за який Він постраждав з любові, приносять Йому страждання. Але це сум оптимістичний, бо Христос вірить у краще в людях, в більшість з них, а саме Ольга Дучимінська своєю працею, словом своїм, допомогла Ісусові нести жертву серця і слова в ім'я любові до людей і цього недосконалого світу. Від цього її смутку віє добром і любов'ю. А це – головне.

Василь БАБІЙ, *просвітянин*

НЕЗАБУТНІ

Гортаю сторінки книжки «Україна і світ відкритими очима українця в Америці» Петра Пшика, якому в цьому році виповнилося б 90 років. Хотів би, щоб більше читачів знали, хто такий Петро Пшик. Це великий і щирий благодійник, який матеріально – значними грошовими винагородами допомагав різним українським організаціям, релігійним і світським, окремим громадянам України, США, як сивочолим, так і юним, зокрема студентам. Ця благородна людина матеріально допомагала Івано-Франківському міському об'єднанню «Просвіти». За поглядами – він глибоко віруючий християнин, який офірував своє життя для Бога й України.

ЛЮДИНА ВИСОКОГО ЗЛЕТУ

Усі ми, нині сущі, не тільки знаємо з історії, розповідей, описів очевидців, але самі є свідками того, що наш народ – у вічній самообороні й вічній тривозі. Так було тисяча років тому, сто, так є і сьогодні. Вічна пожертва притаманна нам, галичанам. Пригадується уривок з вірша одного з львівських поетів 100-річної давнини: «Справа – поляки, зліва – червоні, на півдні гуляє денікінський рій і летять галичани на змилених конях на неньку Вкраїну у праведний бій...» Все, як сто років тому, за винятком того, що сьогодні поляки – наші друзі, наші міжнародні захисники.

Важий економічний і політичний стан життя на рідній землі спонукав багатьох шукати тимчасового порятунку поза рідною землею. Журба за рідну Україну їх не покидала. Любов до рідного народу жевріє в усіх, і манить рідна батьківська хата.

Петро Пшик – уродженець Західної України. Прожив у рідному краї, як і всі, тяжкі й тривожні роки під трьома ворожими окупантами – перед і під час війни. В 1944 р. як примусовий робітник опинився в гітлерівській Німеччині. Після війни залишився у Західній Німеччині, де йому пощастило студіювати ветеринарну медицину протягом п'ти років, закінчив її успішно і отримав диплом. У 1950 році еміґрував до США, де працював за професією до 2004 року.

Читаючи його книжку, листи до високоповажних осіб, аналізуючи його спогади, бачимо, що той український дух відваги, дух оборони Бога, Правди й волі взагалі й України зокрема були провідними імпульсами його життя. Керуючись християнськими принципами життя, він жертвував зароблений тяжкою працею гріш християнській Церкві, доброчинним установам, громадським організаціям і потребуючим взагалі, включно людям Івано-Франківщини.

У книжці бачимо звертання автора і відповіді йому від багатьох високоповажних людей. Подаємо окремі:

«Христос рождається!

Йосиф Кард. (Сліпий – Коберницький – Дичковський) Верховного архієпископа українців, митрополит.
Ватикан, дня 17 січня 1972 р.

Високоповажний пане доктор!

Прохаю прийняти сердечну подяку за Вашу княжу жертву (тисячу доларів) на потреби нашої Церкви, що є доказом Вашої глибокої віри й сильної любові до своєї Церкви і народу...

З архієрейським благословенням (підпис)».

«Білий дім. Вашинґтон,
16 квітня 1982 р.
Петро Пшик, лікар вет. мед.

Дорогий докторе Пшик!

Я хочу повідомити Вам, як багато означали для мене Ваші незабутні побажання.

Ми маємо Бога слово, що коли даємо, то винагорода буде багаторазова.

В цю святу святочну пору ми збуджуємо запал нашої віри, відновлюємо надію, пригадуючи собі про найбільший дар Бога.

Ненсі і я справді вдячні, знаючи про те, що ми є у Вашій пам'яті й Ваших молитвах у цей спеціальний час.

Щиро здоровлю, Рональд Рейган».

«Вп. П. Др. Петро Пшик
Саммервіл С. К., 3 серпня 1990 р.

Високоповажний і дорогий пане докторе!

Спішу подякувати сердечно пану докторові за королівський даток 5000 (п'ять тис. дол.) на відновлення Богословської академії у Львові, 1000 – на наш семінарійний фонд, як також 50 – на пересилку Біблій в Україну. Подивляємо Вашу щедрість. Вона свідчить про шляхетність Вашого серця і про ясність християнського ума. Хай Господь Бог стократно Вас за вирозуміння і добре серце винагородить!

Остаюсь Вам відданий в Христі Господі – Василь, єпископ Стемфордський».

Таких листів, тільки поданих у книжці, десятки з України й світу.

Добрі справи, благородство і благодійність величать нас, українців.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ, *просвітянин*

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

КИЛИНА

Поетичне українське жіноче ім'я Калина свого часу допомогло прижитися найменню Килина. Обидва імені з часом так уподібнилися, що інколи замінювали одне одного.

Одначе Килина має інший родовід, аніж Калина. По-латинському орла називають аквіла, орлицю ж – аквіліна. Ім'я Аквилина вже в часи прийняття християнства над Дніпром було на сторінках різних святців, звідки його брали священики для дітей. Згодом слово Аквилина, пройшовши кілька стадій свого спрощення, набрало форми Килина, котра й залишилася аж до нашого часу.

Однією з давніх форм цього найменння є форма Кулина. Вона цікава для нас тим, що зустрічається в одному з найперших записів українського фольклору – в «Пісні про козака Плахту» (запис цей був опублікований ще 1625 року в польській брошурі Яна Дзвонковського). Там ніжне, звучанням схоже на поетичну калину, найменння служить своєрідним рефреном. Ось початок цієї пісні – ліричного діалогу між козаком та дівчиною:

Ліс зелений
Оздоблений
Красним цвітом,
Густим листом –
То мій дім,
То покій.
Кулина!

ЛЮДМИЛА

Привабливими й гарними є імена, що своїми коренями глибоко вросли в рідну мову. Це, зокрема, такі складені слов'янські найменння, до яких входить корінь слова милий (та його синоніма любий).

Слово милий має багатовікову історію. У сиву давнину, а в декотрих мовах ще й тепер, воно було близьким родичем слів радісний, коханий.

Найбільш поширеними українськими іменами з таким коренем є найменння: Людмила (людям мила), Милослава (любов і слава), Милана (мила, люба) та ін.

Імена, до складу яких входить корінь «мил-», надто багато «відтінків» мають у західних та південних слов'ян. У Чехії можна часто почути імена Милич, Милиця, Милехна, Милешка і Добромил; у Польщі – Миловіт, Богумил, Милей, Милослав; у Сербії та Хорватії – Милоша, Милюйка і Милюша.

До родинного гнізда цих імен належать й усі слов'янські найменння з коренем слова любий: Любомир, Любомил, Любава, Добролюб тощо.

Від кожного з вищенаведених імен походить чимало прізвищ: Славченко, Славенко, Милославич, Милославченко, Любавин, Любомирський (від назви населеного пункту – Любомирка, Любомири і т. ін.), Добролюбов, Любавич та інші.

Усміхніться

* * *

Туристи в Карпатах бачать таку картину: гуцулка рубає дрова, а гуцул сидить собі поряд і грає на сопілці.

Запитують чоловіка:

– Як то так, що дружина ваша дрова рубає, а ви поряд сидите і граєте на сопілці?

Гуцул на те:

– Та хіба я винен, що вона грати не вміє.

* * *

Біля хати бандерівець спокійно й повільно пиляє москаля.

Сусід питає:

– Миколо! В тебе що, пістоля немає?

Той відповідає:

– Чому немає, є... але сьогодні маю натхнення і час...

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЖОВТЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 39)

15 ЖОВТНЯ

55 років з часу **загибелі у Мюнхені** від рук більшовицького аґента Б. Сташинського **Провідника ОУН Степана Бандери.**

17 ЖОВТНЯ

200 років від дня народження **Якова Головацького** (1814–1888), поета, ученого-славіста, одного з членів «Руської трійці» та авторів і видавців «Русалки Дністрової».

135 років від дня народження **Івана Лятишевського** (1879–1957), єпископа-помічника Станиславівського, катехита шкіл та гімназій, професора Станиславівської духовної семінарії, який зазнав репресій і переслідувань.

80 років від дня народження **Михаїла Микицея,** єпископа-емерита Буенос-Айреської єпархії Покрову Пресвятої Богородиці УГКЦ, уродженця с. Горохолина тепер Богородчанського району.

18 ЖОВТНЯ

45 років від дня народження **Оксани Салабай,** художниці, уродженки с. Підпечери Тисменицького району.

19 ЖОВТНЯ

640 років з часу **надання Галичу маґдебурзького права** – привілею на право пропінації і вільної торгівлі.

20 ЖОВТНЯ

120 років від дня народження **Сергія Верхратського** (1894–1988), відомого вченого, медика, автора наукових праць із хірургії та історії медицини. Помер і похований в м. Івано-Франківськ.

22 ЖОВТНЯ

95 років від дня народження **Тараса Герцюка** (1919–1989), майстра художньої обробки дерева і металу, заслуженого майстра народної творчості УРСР, члена СХУ, уродженця с. Старі Кути Косівського району.

24 ЖОВТНЯ

70 років від дня народження **Михайла Тимофієва,** фольклориста і педагога, уродженця с. Мишин Коломийського району.

25 ЖОВТНЯ

75 років від дня народження **Василя Скуратівського** (1939–2005), народознавця, етнографа, письменника і публіциста, автора першої народознавчої книги у новітній Україні «Берегиня».

28 ЖОВТНЯ

130 років від дня народження **Дмитра Николишина** (1884–1950), видавця і освітянина, прозаїка, драматурга і дослідника української літератури, автора книжок «Розладдя», «Самсон», «На вечорницях» та багатьох інших, вчителя Коломийської гімназії (1911–1930).

85 років від дня народження **Надії Вербівської,** майстра художньої кераміки, онуки П. Цвілик, уродженки с. Старий Косів.

60 років від дня народження **Василя Добрянського,** журналіста і політичного діяча, першого заступника голови Богородчанської райдержадміністрації, члена НСПУ та НСЖУ, автора книжок «Пізній мед», «Глибока криниця», «На зриві тисячоліть», «Велика Сикавицька війна».

25 років з часу **ухвалення Верховною Радою Української** РСР Закону про державний статус української мови.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

Як передбачають синоптики, погода у перші дні жовтня може бути такою: 2 жовтня – хмарно, дощитиме, вночі – 9, вдень – 11°С; 3 жовтня – хмарно – 7–14°С; 4–6 жовтня – сонячно, температура 5–15 °С; 7–8 жовтня – хмарно з проясненнями, температура 4–15 °С.

Щодо магнітних бур, то найімовірніше вони не будуть нас особливо тривожити. За прогнозами вчених, серйозних спалахів на сонці поки не передбачається. Проте вони попереджають про незначні геомагнітні коливання і збурення магнітосфери Землі 2, 5, 8, 15, 18, 21–25, 28, 29 та 31 жовтня. Та все в руках Божих.